

Veelgestelde vragen gedragsmaatregel

Wat is het doel van de gedragsmaatregel?

Het doel van de gedragsmaatregel is herintegratie van de jongere in de samenleving en aanvaarding van een positieve rol daarin. Meer nog dan bij andere jeugdstrafsancties staat bij de invulling van de gedragsmaatregel de heropvoeding, de behandeling van de gedragsproblematiek van de jongere en de bescherming van de maatschappij voorop. Vergelding of leedtoevoeging komt op de tweede plaats.

Wat is de plek van de gedragsmaatregel binnen het sanctiestelsel voor jeugdigen?

De gedragsmaatregel zit qua zwaarte tussen de voorwaardelijke veroordeling met bijzondere voorwaarden en de maatregel plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ-maatregel) in. Als de rechter overgaat tot het opleggen van zulke ingrijpende gedragsinterventies die niet onder de bijzondere voorwaarden kunnen vallen, dan is het opleggen van de gedragsmaatregel de juiste weg. Het opleggen van een PIJ-maatregel is een zwaardere sanctie.

Waar bestaat de maatregel uit?

De gedragsbeïnvloedende maatregel wordt voor elke jongere op maat ingevuld. Door middel van maatwerk wordt gestreefd naar een zo groot mogelijk effect van de maatregel. De maatregel wordt onder andere worden met op recidive gerichte gedragsinterventies, maar ook met provinciaal en lokaal gefinancierde zorg. Hierbij kunt u denken aan trainingen met betrekking tot agressieregulatie en sociale vaardigheden. Verder kunnen ook verslavingszorg en een omgangsverbod onderdeel uitmaken van de gedragsmaatregel. De behandeling moet in principe binnen de termijn van de gedragsmaatregel afgerond kunnen worden.

Voor hoe lang kan de gedragsmaatregel worden opgelegd?

De duur van de maatregel is in eerste instantie minimaal zes maanden en maximaal één jaar. De maatregel kan éénmaal verlengd worden voor maximaal dezelfde tijd als waarvoor de maatregel was opgelegd.

Kan de gedragsmaatregel gecombineerd worden met andere sancties?

Ja, de rechtbank kan de gedragsbeïnvloedende maatregel opleggen in combinatie met andere straffen en maatregelen. Dit is afhankelijk van de zwaarte van het misdrijf of overtreding en de strafbaarheid van de jongere. In de praktijk zien we het volgende: van de dertien tot nu toe verzamelde vonnissen waarbij een gedragsmaatregel is opgelegd zien we in elf gevallen dat de gedragsmaatregel wordt gecombineerd met onvoorwaardelijke jeugddetentie. Deze is in bijna alle gevallen gelijk aan de tijd die al is doorgebracht in voorlopige hechtenis. De gedragsmaatregel wordt dan als nazorg ingezet. Ook de combinatie van onvoorwaardelijk jeugddetentie en voorwaardelijke jeugddetentie, waaraan een proeftijd is verbonden, komt in een aantal gevallen voor.

Wat gebeurt er als de jongere tijdens zijn behandeling meerderjarig wordt?

Als de jongere meerderjarig wordt, eindigt de gedragsmaatregel niet.

Wat gebeurt er als de maatregel mislukt?

Wat er gebeurt op het moment dat de maatregel mislukt is afhankelijk van de oorzaak. Als de jongere bijvoorbeeld afspraken niet na komt, onvoldoende meewerkt aan de programma's of recidiveert, volgt er vervangende jeugddetentie. De vervangende jeugddetentie kan zonder tussenkomst van een rechter ten uitvoer worden gelegd. Dit kan omdat de rechter in het vonnis waarbij de gedragsmaatregel is opgelegd, al vervangende jeugddetentie heeft bevolen. Het Openbaar Ministerie hanteert een voorlopige richtlijn in het geval van recidive. Als er voor het nieuwe strafbare feit voorlopige hechtenis volgt, wordt omzetting van de maatregel bevolen. Een bezwaarschrift tegen de omzetting (zie 'Wat als de jongere het niet eens is met de vervangende jeugddetentie') kan dan gelijktijdig met de nieuwe strafzaak behandeld worden. Als het gaat om recidive waarvoor geen voorlopige hechtenis volgt, lijkt overleg met de Jeugdreclassering aangewezen. Of de maatregel dan wordt omgezet hangt af van de vraag of de jongere voldoende meewerkt aan de afspraken rond de behandeling. Er kan dan ook gekozen worden voor wijziging. Als de ouders, die vaak bij de uitvoering van de maatregel worden betrokken, niet meewerken, of als blijkt dat het programma niet op juiste wijze op de jongere is afgestemd, dan is er aanleiding om de inhoud van de maatregel aan te passen.

Hoe kan de gedragsmaatregel tussentijds worden aangepast?

De Jeugdreclassering of de uitvoerende zorgaanbieder melden hun bevindingen over de invulling van de gedragsmaatregel aan de Raad voor de Kinderbescherming. De Raad stelt vervolgens het Openbaar Ministerie op de hoogte. Op vordering van het Openbaar Ministerie kan de rechtbank beslissen dat de maatregel een andere invulling krijgt. De rechtbank beslist dit na advies van de Raad voor de Kinderbescherming.

Wat is de verhouding tussen de duur van de gedragsmaatregel en de duur van de vervangende jeugddetentie?

Het openbaar ministerie eist de vervangende jeugddetentie. Het is aan de rechtbank om de duur van de vervangende jeugddetentie vast te stellen; dit is maximaal de duur van de gedragsmaatregel. In zeven van de dertien vonnissen die nu bekend zijn werd het niet gepast gevonden de maximale duur op te leggen.

Wat als de jongere het niet eens is met de vervangende jeugddetentie?

Als de jongere een andere mening heeft over de vraag of hij wel of niet voldoende heeft meegewerkt aan de uitvoering van de gedragsmaatregel, kan dit geschil via een bezwaarschriftprocedure aan de rechtbank worden voorgelegd. De jongere dient dan, via zijn advocaat, een bezwaarschrift in bij de rechtbank. De rechter kan naar aanleiding van het bezwaarschrift, het bevel tot uitvoering van de vervangende jeugddetentie goed- of afkeuren. De rechter kan ook een eigen beslissing daarvoor in de plaats stellen. Dit kan inhouden dat de jeugddetentie maar voor een deel wordt uitgevoerd en de beslissing over het resterende deel pas na verloop van tijd wordt genomen. Zo kan de rechter zien of de jeugdige, na tijdelijk in jeugddetentie te hebben doorgebracht, weer gemotiveerd is om met de gedragsmaatregel door te gaan. Het Openbaar Ministerie streeft ernaar de maatregel bij mislukken direct om te zetten en de vervangende jeugddetentie ten uitvoer te laten leggen. Op deze manier is de jongere

tijdens de behandeling van het bezwaarschrift al gedetineerd. De rechtbank heeft dan sneller een beeld of de jongere weer gemotiveerd is om de behandeling te hervatten.